



euro | guidance



Høgskulen
på Vestlandet



Asmenų, turinčių specialiųjų poreikių, karjeros planavimo žingsniai Norvegijoje: galimybės ir iššūkiai

Dr. Ieva Kuginytė-Arlauskienė



Bendrosios nuostatos

Ugdymas karjerai turi tiesioginę reikšmę visų valstybės narių aktyviam dalyvavimui švietimo sistemoje ir darbo rinkoje bei valstybės progresui.

Ugdymas karjerai siejamas su dviems politiniais tikslais:

Stiprinti visuomenės konkurencingumą ir sukurti veiksmingą ir dinamišką visuomenę.



Kovoti su atskirtimi ir marginalizacija.





JUNGTINIŲ TAUTŲ NEĮGALIŲJŲ TEISIŲ KONVENCIJA

27 straipsnis. Darbas ir užimtumas:

- asmenų su negalia **teisę į darbą lygiai** su kitais asmenimis;
- asmenims su negalia suteikiama galimybė veiksmingai **dalyvauti bendrose techninio ir profesinio orientavimo programose, naudotis įdarbinimo tarnybų teikiamomis paslaugomis bei dalyvauti profesiniame ir tęstiniame mokyme.**



Įtraukties vertybinis pagrindas

Galimybė daryti sprendimus

- Valstybė turėtų užtikrinti, kad visi asmenys, turintys specialiųjų poreikių, turėtų galimybę daryti įtaką savo situacijai, dalyvaudami demokratinuose bendruomenės procesuose.

Lygiavertis dalyvavimas

- Visi asmenys, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ir galimybių, aktyviai dalyvauja demokratinuose procesuose, kuriuose sprendžiama, kaip turėtų būti organizuojama jų profesinė veikla.
- Lygiavertis dalyvavimas gali būti siejamas su 4 sritimis: 1) supratimu, 2) patvirtinimu, 3) atvirumu, 4) savirefleksija ir ribų įvardijimu.

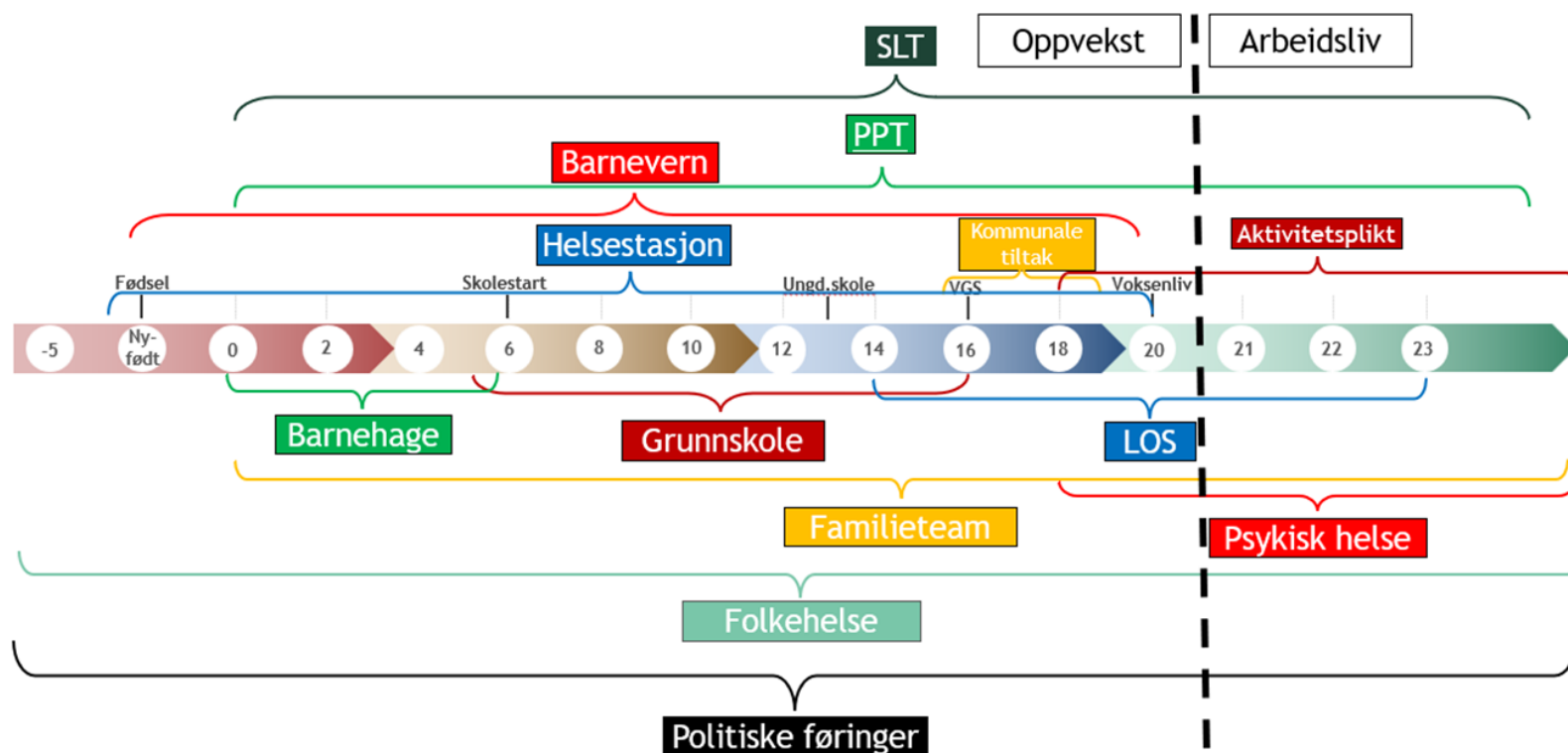
Priklausymas

- Priklausymas reiškia, kad asmenys jaučiasi užimantys prasmingą vietą bendruomenėje.
- Priklausymą bendruomenei įgalinantys veiksniai yra aktyvus dalyvavimas sprendimų priėmimo procesuose.

Rengimo karjerai kokybė: analizuotos sritys



Bendradarbiavimas ir partnerystė



Darželis

Pagrindinė mokykla

Priemonių kompleksas jaunimui su SUP

Žalingų įpročių ir nusikalstamumo prevencija

Pedagoginė-psichloginė tarnyba

Vaiko teisių apsauga

Medicininė priežiūra

Savivaldybių priemonės

Psichikos sveikata

Aktyvumo įsipareigojimas

Šeima

Nacionalinė sveikata

Politiniai sprendimai

euro | guidance



Bendradarbiavimas ir partnerystė: karjeros kompetencijų poreikis

- Galimybė rinktis (skirtumas tarp mano pasirinkimo ir mamos pasirinkimo)
- Mobilumas, galimybė naudotis viešuoju transportu
- Bendravimas, įskaitant:
 - gebėjimą kalbėti ir klausti, kai ko nors nesuprantu
 - gebėjimas pranešti, jei kas nors neateina
 - klausytis, būti pokalbio dalyviu
 - gebėti priimti grįžtamąjį ryšį
- Darbo etika:
 - savo indėlio į darbą supratimas



Apibendrinančios išvados

Holistinis požiūris į paramą – siekiant integracijos į darbo rinką, būtina vertinti visą asmens gyvenimo situaciją, įskaitant sveikatą, švietimą, darbą ir finansus. Reikia užtikrinti bendradarbiavimą tarp skirtingų tarnybų ir agentūrų.

Gera integracinė praktika – ši praktika apima pasitikėjimo kūrimą, bendrą atsakomybę, dalyvavimą ir motyvaciją dirbti bei mokytis. Bendradarbiavimo ilgalaikiškumas ir sistemingumas yra esminiai siekiant tvoros integracijos.

Nacionalinės kokybės sistemos vaidmuo – projekto metu nustatyta, kad sisteminis darbas su kokybe yra svarbus ir turi būti tęsiamas. Esamos priemonės ir darbo metodai gali būti naudingi, tačiau reikia jų pritaikymo specifiniams grupės poreikiams.

Etikos svarba – etika yra neatsiejama nacionalinės kokybės sistemos dalis. Pabrėžiama etikos reikšmė karjeros konsultavimo procese, o darbuotojai turėtų daugiau dėmesio skirti profesinei refleksijai ir karjeros konsultavimo etiniams aspektams.

Apibendrinančios išvados

Pritaikytos karjeros konsultavimo priemonės – dabartinės skaitmeninės ir vizualinės priemonės nėra pakankamai pritaikytos žmonėms su intelekto negalia ar mokymosi sunkumais. Reikia tolesnio jų tobulinimo, kad jos taptų lengviau suprantamos ir prieinamos.

Profesinio orientavimo metodika – praktiniai darbo bandymai ir individualiai pritaikyti profesiniai orientavimo metodai yra labai veiksmingi padedant pasirinkti profesinę karjerą. Rekomenduojama tokį metodą pritaikyti nacionaliniu lygiu, jau mokyklos etape.

Tarpdalykinis ir tarpžinybinis bendradarbiavimas – siekiant sėkmingos integracijos, būtina stiprinti bendradarbiavimą tarp skirtingų agentūrų ir organizacijų, taip pat numatyti koordinatoriaus vaidmenį, kuris užtikrintų reikiamą pagalbą.

Tolesnio mokymosi ir įgūdžių ugdymo poreikis – būtina plėsti tyrimus, susijusius su karjeros konsultavimu, siekiant įgyti žiniomis pagrįstą konsultavimo metodiką. Rekomenduojama rengti tarpsektorinius mokymus, kad būtų stiprinama visų dalyvių kompetencija, dalyvaujančių profesinio orientavimo procese.



Tegnspråklige tilbud til døve, hørselshemmede og døvblinde



Kelyje į suaugusiųjų gyvenimą

Pagrindinės kompetencijos –
darbinė veikla



Pagrindinės kompetencijos
- kasdienis gyvenimas

Mokymo programos taikymo sritys

Programa paprastai trunka 35 valandas per savaitę. Valandų skaičius gali būti sutrumpintas tik mokinio prašymu, kai tai rekomenduojama ekspertinio vertinimo metu ir nustatoma individualiu sprendimu.



Programos priemonės

- Mokymas vyksta grupėse ir specialiose patalpose mokyklos pastate, mokyklos lauko teritorijoje ir įvairiose darbo rinkos įmonės Signo Grantoppen AS darbo vietose.
- Signo Grantoppen įmonėje mokiniai, siekiantys įgyti pagrindinius įgūdžius - darbinius, gali išbandyti ir mokytis atlikti tokias darbo užduotis: gyvulininkystė, mechaniniai medienos darbai, tekstilės amatai, lauko įrenginių ir žaliųjų plotų priežiūra, taip pat vaisių krepšelių įmonėms paruošimas bei pristatymas verslo klientams. Galima sudaryti sutartis su kitomis įmonėmis dėl kitokios darbo patirties suteikimo (parduotuvės).

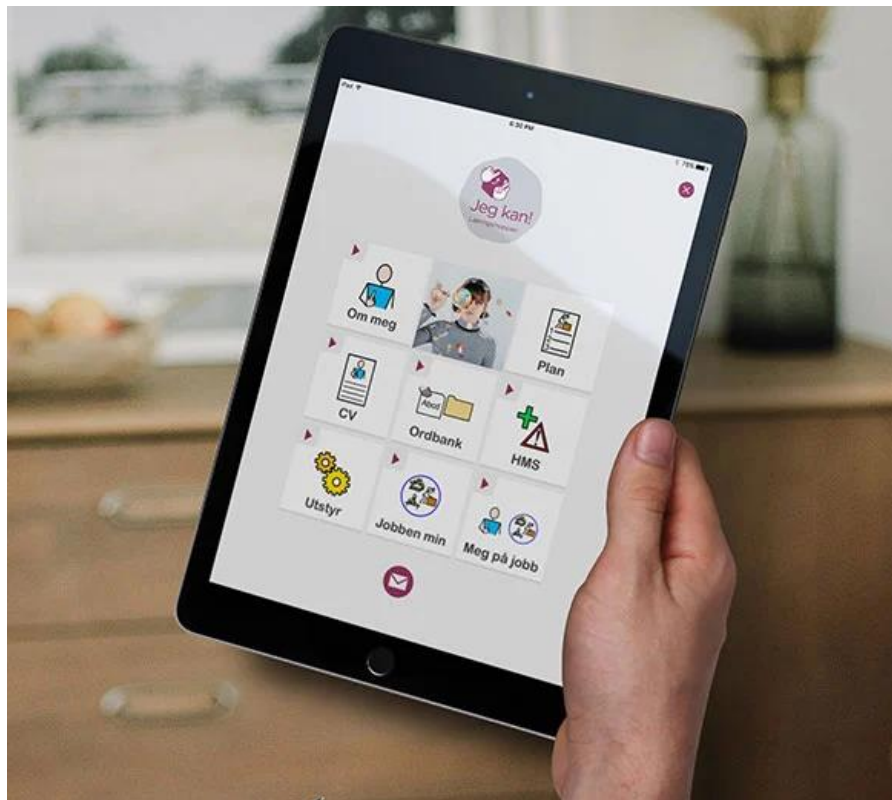


Individualus pritaikymas





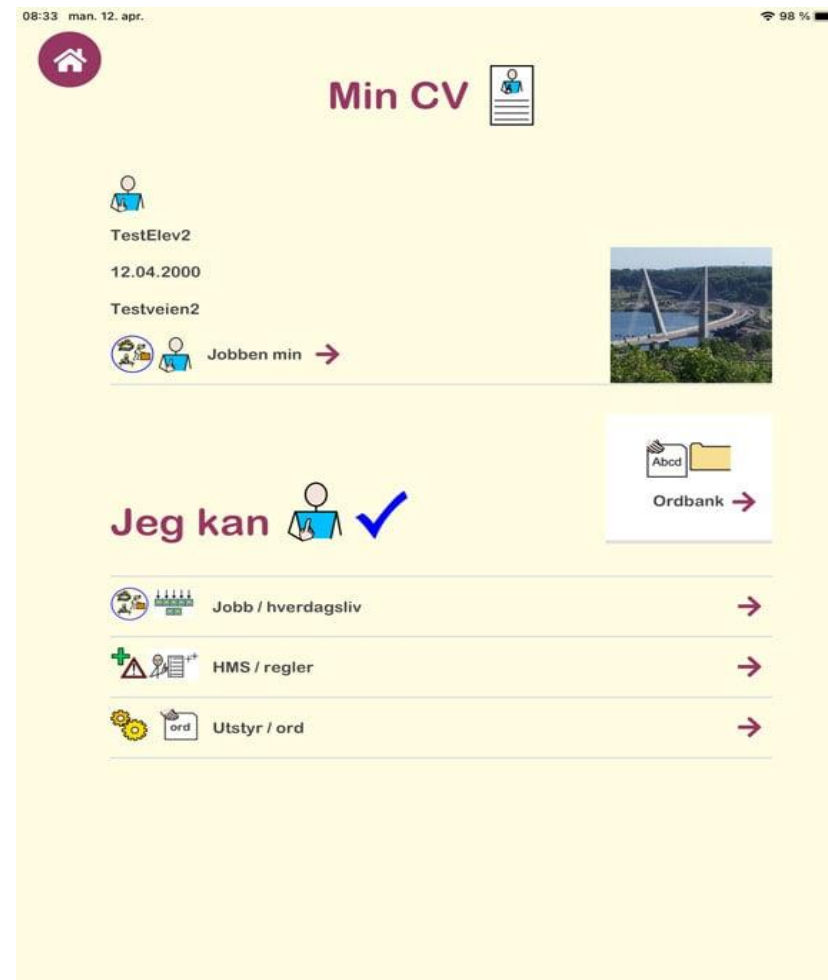
Aš galiu – mokymosi aplikacija



Programėlėje viskas, ką besimokantysis žino, sukaupta vienoje vietoje ir skirta susisteminti ir užfiksuoti besimokančiojo žinias, susijusias tiek su darbu, tiek su kasdieniu gyvenimu.

Funkcijos:

- Programėlė pateikiama norvegų kalba su simbolių palaikymu/ASK ir (arba) norvegų gestų kalba. Programėlė turi visišką prieigą prie gestų kalbos svetainės ir jos turinio, taip pat visų Widgit simbolių (ASK simbolių). Programėlės administratorius taip pat gali pridėti savo vaizdus ir (arba) vaizdo įrašus, jei to pageidauja.
- Registruoja įgūdžius baigtame skaitmeniniame gyvenimo aprašyme. Jį galima siųsti skaitmeniniu formatu (.pdf) arba atspausdinti popierine forma. Atspausdintas jis gali būti atspausdintas su simboliais, kad mokiniai, kurie yra priklausomi nuo simbolių pagalbos, galėtų perskaityti savo CV.
- Registruoja mokinio žinomus žodžius / simbolius / vaizdus / simbolius žodžių banke. Žodžiai saugomi pagal tris temas („Darbas / kasdienis gyvenimas“, „Įranga / žodžiai“ ir „DSS / taisyklės“), mokiniams surūšiuoti abėcėlės tvarka ir gali būti spausdinami. Pavyzdžiui, šią funkciją galima naudoti kaip užduotį „Pakartok žodžius B“.
- Užduotys mokiniui pateikiamos kaip teiginys (į „CV“) arba kaip žodžiai (į „Žodžių banką“), o mokinyas atsako „Galiu“, „Pasipraktikuok daugiau“ arba „Negaliu“.
- Programėlė gali apimti pagrindinių įgūdžių, skaitymo, rašymo, žodinių įgūdžių, matematikos ir skaitmeninių įgūdžių tikslus.
- Programėlę galima naudoti mokinio turimiems žodžiams / ženklams / posakiams (pvz., netradiciniams posakiams) dokumentuoti ir jais dalytis grupėje aplink mokinį. Visas toks bendravimas, surinktas vienoje vietoje.



Pedagoginės nuostatos

- Suprasti ir būti suprastam
- Individualiai pritaikytas bendravimas ir komunikacija
- Kalba kaip minčių, nuomonių ir jausmų raiškos priemonė
- Dėmesys dalyvavimui - užtikrinti, kad mokinys dalyvautų kasdienėje veikloje vystydamasis ir dalyvaudamas.
- Kasdienio gyvenimo ir laisvalaikio įgūdžiai
- Būsimos veiklos organizuotoje dienos ir laisvalaikio veikloje
- Apsisprendimas ir įgalinimas - gebėjimai ir įgūdžiai priimti informacija pagrįstus sprendimus ir duoti sutikimą ugdymui (savarankiškai arba su šeimos narių ar specialistų pagalba)
- Meistrystė ir pasitenkinimas savo veikla - mažinti su negalia ir sveikatos problemomis susijusius trūkumus
- Asmens sveikata, asmeninė higiena ir seksualumas
- Fizinis aktyvumas siekiant geros patirties ir geresnės sveikatos
- Socialinio bendravimo malonumas, prasmė ir mokymasis
- Estetiniai išgyvenimai, susiję su kultūrinėmis apraiškomis ir gamta
- Pritaikytas pagrindinių įgūdžių (skaitymo, rašymo, aritmetikos, žodinių įgūdžių ir skaitmeninių įgūdžių) mokymasis



Neribotas tikėjimas žmogaus galimybėmis



Dēkoju uŷ jūsu
dēmesj ir linkiu
didelēs
sēkmēs jūsu
darbuose!

